

NOG WAT OVER GALLEN.

35

hij later de knoppen opende, zag hij, dat het *Andricus circulans* was: »12 Mei 1899 vloegen de eerste ♂ en ♀ van *Andricus circulans* als legitime kinderen van de Kollarimoeder uit.

Resumeerende zien we dus, dat de zaak zoo staat:

Aan de takken van den gewonen eik ontstaan de harde knikkers, die ik wel knikker gallen doopte. Daaruit komen mannetjes en wijfjes van een wespje (*Cynips Kollari*) dat eitjes legt aan de knoppen van den Turkschen eik en daar galletjes van $\pm 2\frac{1}{2}$ m.M. verwekt, waaruit uitsluitend vrouwelijke wespjes (*Andricus circulans*) komen, die weer aan de knoppen der gewone eiken de knikker gallen verwekken.

Hier is dus niet alleen omwisseling van geslachtlijke vormen der dieren (heterogenie); maar ook omwisseling der voedselplanten (heterocie).

Zij dit mijn rectificatie.

Echter ééne vraag veroorloof ik me nog: *Cynips Kollari* is heelemaal niet zeldzaam, *Quercus cerris* wel. Ik weet niet of de laatste hier in Amersfoort wel voorkomt, de eerste zien we er dikwijls. Zou nu misschien... er nog een voedselplant zijn?

Amersfoort.

A. JOMAN.

SCHOOLIDYLLE.

EN aardig staaltje van volharding, moed en vertrouwelijkheid van een zwart-roodstaartje kan ik hierbij mededeelen. Vrijdag 19 Mei j.l. vond ik 's morgens voor schooltijd in den lessenaar voor de klas een hoop strootjes, takjes, veertjes enz. Een vogeltje had daar zijn nest willen bouwen en had zijn bouwstoffen van buiten naar binnen gesleept, door het bovenraam dat altijd openstaat. Toen de school aanging en ik het aan de jongens en meisjes vertelde, had het open vak van den lessenaar natuurlijk veel bekijks. Een der meisjes liet ik den heelen rommel opvegen; een heel blik vol: en dat in één avond en ochtend bijeen vergaard. We gooiden het weg, omdat we ons niet konden voorstellen, dat een nestje in een drukke klas op zijn plaats kon zijn. En om het vogeltje teleurstellingen te besparen, maakte we alles maar weer goed schoon. Den volgenden ochtend echter zat de lessenaar weer vol en weer heeft hetzelfde meisje een blik vol strootjes, veertjes, pluusjes enz. weggegooid. »Meester, laat 't zitten, dan krijgen we jonge vogeltjes in de klas!« »Och jongen, dat gaat toch niet. Als het muschje ons ziet, wordt het toch bang«.

Zondagmorgen heb ik het nog een keer opgeruimd. Maandagmorgen was de open ruimte voor de vierde maal gevuld. De heele klas was vol bewondering voor zooveel durf. En toen hebben we het laten zitten. Gelukkig, want we zouden gaan genieten. Dinsdagmorgen 23 Mei zag ik het nestje bezet. Een donkergrauw vogelkopje keek heel vertrouwelijk boven het nestje uit. De ruimte was echter te donker om het diertje goed te onderscheiden.

Alle kinderen moesten natuurlijk kijken. »Meester, 't is een huismusch«, zei er een. Nee jo», een ander, »'t is een spinmuschje«. (?) (Wonderlijke namen houden de jongens er hier op na; een goudhaantje noemen ze »bijenmeeske«.) Ik zelf dacht aan een vliegenvanger. Later bleek echter, dat ik me vergiste.

Midden onder de les, om halftien, vloog het diertje in eens van het nest door de klas naar buiten.

Een ingehouden: Ohhh, uit alle monden. We hadden het vogeltje maar slecht bekeken, zoo ongewoon was dit voorval. Na eenige dagen zagen we het diertje op den rand van het raam verschijnen. Een zwart roodstaartje was het. Het wijfje. Ik stond vlak bij den lessenaar en ging op zij. De jongens wisten, dat ze stil moesten zijn, en doodstil was 't dan ook. Angstig

stil. Zou ze het wagen? Zou ze durven? Ik ging zelf in een der banken zitten met een schrift vóór me, doch het ging me als al de kinderen: we zagen geen letter op ons boek en we schreven geen haaltje. De roodstaart wipte maar over den bovenrand van het raam, bewoog telkens het staartje veerkrachtig op en neer en liet nu en dan het bekende: »tik-tuk« hooren. Ze dorst niet. Toen gingen we allen op tien teenen de gang in en dadelijk vloog ze nu op haar nestje. Wij weer naar binnen. »Meester, moeten we nou altijd de gang ingaan als ze komt?« Ja, jongen, dat weet ik ook niet. We zullen hopen, dat ze ons nog meer vertrouwen gaat!« En dat heeft ze gedaan. U hadt moeten zien, hoe gewoon ze later binnenkwam, dikwijls op den lessenaar vloog en dan er in. Soms eerst op den grond. Groote hilariteit verwekten natuurlijk de vele visitekaartjes. Enfin, het was alles veel te idyllisch, om nog ergens over te klagen.

Dinsdag 30 Mei werd het eerste eitje gelegd. Groote vreugde. Elken volgenden dag weer een eitje, tot er vijf in lagen. Het wijfje heeft goed gebroed. Soms was ze wel eenige uren absent en dat maakte ons ongerust, doch alles is tamelijk wel afgeloopen.

Het mannetje verscheen ook nu en dan op den ramenrand, doch heeft nooit onder schooltijd den moed van zijn vrouw aan den dag gelegd. Het bleef steeds bij een druk heen en weer wippen en een parmantig »tik-tuk«.

Na 14 of 15 dagen kwam het wijfje met een insect in den bek binnen. Zouder er jongen zijn? We konden het niet zien en voelen wilden we niet. Dat hadden we wel naar de eitjes gedaan. We hoorden ook niets. We vreesden het ergste. Het wijfje echter ging geregeld haar gang en bracht steeds vliegen, rupsen, ja zelfs wespen naar haar nest. De man verscheen ook dikwijls met een rups op het raam, en at dan ten slotte zijn boutje zelf maar op.

Enige dagen later kwam er meer leven in de brouwerij. De jongen piepten dat het een lust was. We konden onze nieuwsgierigheid niet meer bedwingen en een der jongens mocht voorzichtig een vogeltje er uit halen. Het was al haast vlug en het vloog over de banken heen. De vreugde onder de kinderen had haar hoogtepunt bereikt. Alle klassen moesten het diertje zien en toen later ook het andere, want er waren twee jongen. Drie eitjes waren niet uitgekomen. Het werd nu lastig. De jongen wilden niet meer in het nest blijven en vlogen telkens uit den lessenaar de klas in. En als dan de ouden weer op het raam verschenen met hun voedsel, dan kwam er geen eind aan het »tik-tukke-tikke-tuk - - - piep, piep, piep.

Zondag 2 Juli heb ik de benedenramen wijd opengezet en toen zijn ze met hun ouders vertrokken. We hebben veel genoten van dit roodstaartengezin. Het nest blijft zorgvuldig bewaard. In deze zes weken hebben de jongens en meisjes meer liefde voor de vogels geleerd dan ze 't zouden leeren uit een jaar lang natuurkundelessen.

Groesbeek.

J. VAN WELY.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Het late voorjaar. — Ik heb nog nooit zoo'n laat voorjaar beleefd of zoo'n lange periode dat de thermometer de 10° C. niet bereikte in de maanden Februari, Maart en April. Het is werkelijk de moeite waard, nu eens goed aantekening te houden van de verschijnselen in het leven van dieren en planten. Zoodra we die 10° C. overschrijden krijgen we nu in enkele dagen een ontluiken, groeien en bloeien, waar anders weken mee gemoeid zijn, en we hebben kans lentebloemen en zomerbloemen gelijktijdig in vollen bloei te zien. Onze fotografen kunnen nu aardige »natuuroorkonden» maken. Let ook op het verschijnen der insecten en het nesten bouwen en broeden der vogels. Ik ben zeer benieuwd naar het aantal Kievitseieren, dat tot 1 Mei verhandeld is. Wij houden ons ten zeerste aanbevolen voor korte berichtjes over al dergelijke feiten, opdat wij voor de toekomst een zoo getrouw mogelijk beeld kunnen bewaren van deze werkelijk buitengewoon abnormale lente. Herinnert gij u nog de Meimaand van het vorige jaar?

JAC. P. TH.